

Digitalizacja historii cmentarza żydowskiego w Łodzi

- To było duże wyzwanie i bardzo potrzebna praca. Każdą z kilkudziesięciu tysięcy kart ewidencyjnych trzeba było przejrzeć i całość ułożyć alfabetycznie. Dzięki temu, że poddamy je procesowi digitalizacji i indeksacji, wyszukiwanie informacji o poszczególnych grobach będzie znacznie łatwiejsze - wyjaśnia Józef Weininger, przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Łodzi. - Jest to o tyle istotne, że od dawna bezskutecznie próbujemy odzyskać mapy cmentarza znajdujące się w posiadaniu jego byłego pracownika i prawdopodobnie fundacji Monumentum Iudaicum Lodzense. W tej sytuacji karty są naszym głównym źródłem wiedzy - dodaje.

Podczas akcji, która zakończyła się pod koniec listopada 2020 roku, skrupulatnie przeliczono 65 158 historycznych kart. Każdą z nich oczyszczono, niektóre trzeba było delikatnie rozkleić. Najstarsze zapisano pod koniec XIX wieku, a najwięcej pochodzi z międzywojnia. - To prawdziwa skarbnica wiedzy o społeczności Żydów, ale i fragment historii Łodzi, jako wielokulturowego miasta - podkreśla Weininger i tłumaczy, że na kartach poza imieniem i nazwiskiem zmarłego, imieniem ojca czy numerem kwatery na cmentarzu, odnotowano też adres zamieszkania.

Zapakowane w 31 pudeł posegregowane i przeliczone karty, zostaną przewiezione do Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie przez blisko miesiąc będą poddawane procesowi ozonowania. Później trafią do Archiwum Państwowego, które przeprowadzi ich digitalizację. Dzięki temu powstanie wirtualna baza danych, która znacznie przyspieszy wyszukanie informacji, które do tej pory wykonywane było ręcznie.

Cmentarz przy ul. Brackiej zajmuje obszar niemal 40 hektarów, a został założony w 1892 r. na działce podarowanej gminie żydowskiej przez Izraela Poznańskiego. W czasie II wojny światowej na cmentarzu chowano Żydów z Litzmannstadt Getto. W 2015 roku nekropolia została uznana za Pomnik Historii. Wśród szczególnych zabytków odnaleźć można nagrobki Seweryna Sterlinga czy rodziców Juliana Tuwima i Artura Rubinsteina, a także monumentalne mauzoleum Izraela Poznańskiego.